

Appendix till rapporten

Vallgrav vid Hossmo kyrka

Arkeologisk undersökning 2003 samt en fördjupad diskussion om Hossmo som plats under yngre järnåldern – tidig medeltid.

Ny genomgång och fyndlista av fynd från undersökning av vallgrav inom fornlämningen Hossmo 157:1 vid Hossmo kyrka 2003 inför fyndregistrering 2011.

Hossmo socken, Kalmar län, Småland.

Magnus Reuter Dahl

KALMAR LÄNS MUSEUM
Arkeologisk rapport 2011:13

Appendix till rapporten

Vallgrav vid Hossmo kyrka

Arkeologisk undersökning 2003 samt en fördjupad diskussion om Hossmo som plats under yngre järnåldern – tidig medeltid.

Ny genomgång och fyndlista av fynd från undersökning av vallgrav inom forn lämningen Hossmo 157:1 vid Hossmo kyrka 2003 inför fyndregistrering 2011.

Hossmo socken, Kalmar län, Småland.

Författare	Magnus Reuter Dahl
Copyright	Kalmar läns museum
Redaktion	Per Lekberg, Seija Nyberg
Kartor	Publicerade i enlighet med tillstånd 507-98-2848 från Lantmäteriverket
Förlag	Kalmar läns museum
ISSN	1400-352X

Abstract

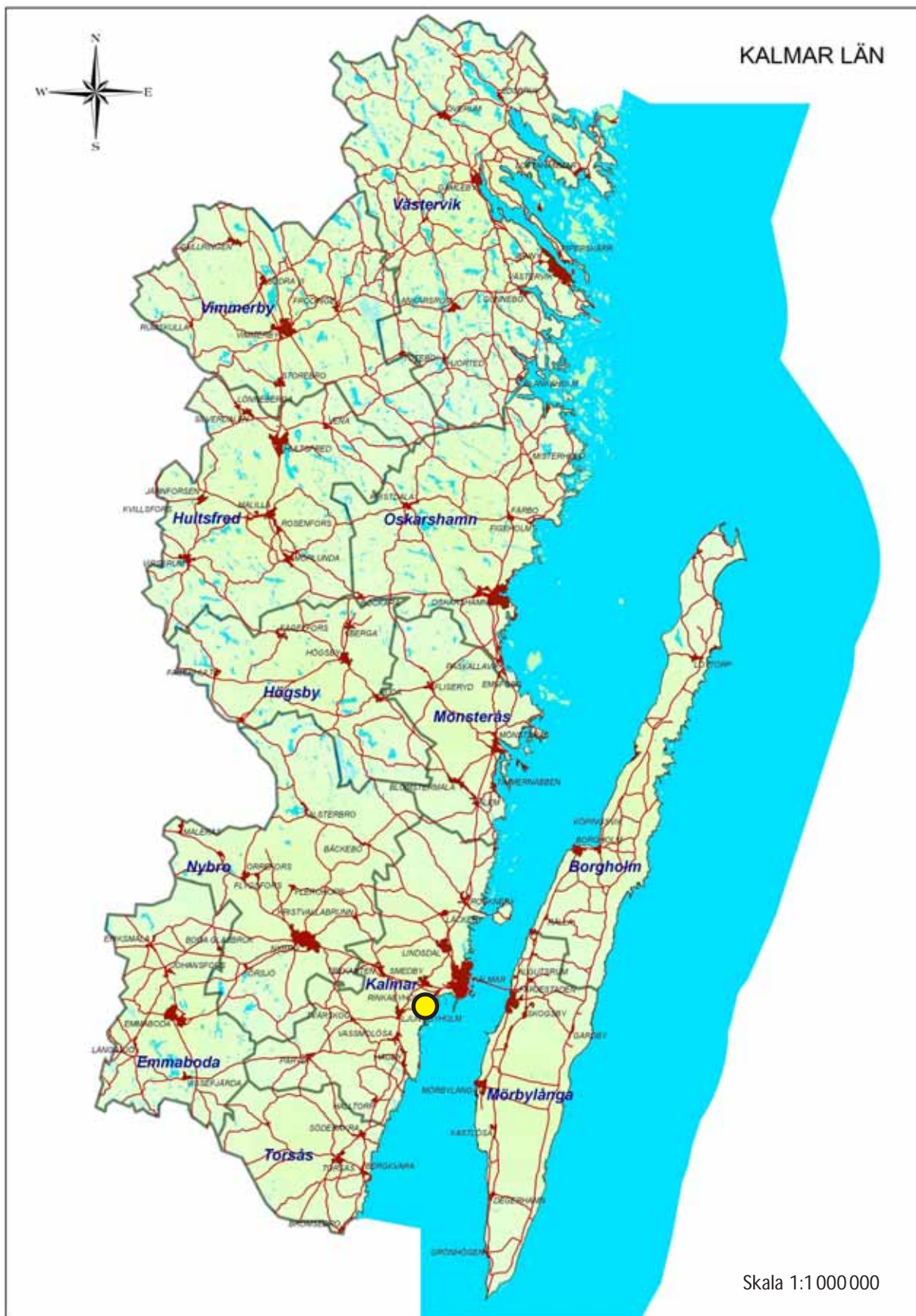
Keywords: Artifacts, middle ages, Iron Age, Hossmo church, Kalmar County

A review of the finds and a new find list regarding the 2003 archaeological excavations at Hossmo 157:1 near Hossmo church has been carried out by Kalmar County Museum. A brief osteological review has been made. No human bones were found and very few traces of bone crafts. The majority of the bones are from cattle such as cow, horse, sheep and or goat and pig. The main part of the bone

fragments are from the parts of the body with small amounts of flesh such as the skull and the lower parts of extremities. Some "new finds" have been identified but nothing that alters the interpretations of the original report in any big way. A find of a thread twister/lucet made in bronze might be of prehistoric origin, from the late Iron Age.

Innehåll

Sammanfattning.....	7
Inledning.....	8
Genomförande	9
Resultat	11
Tolkning.....	12
Referenser	13
Tekniska och administrativa uppgifter	15
Bilaga 1. Fyndlista.....	17

Karta över Kalmar län med undersökningsområdet markerat.

Sammanfattning

En ny genomgång och fyndlista av fynd från undersökning av vallgrav vid Hossmo kyrka 2003 inför fyndregistrering, 2011 har utförts av Kalmar läns museum. I samband med detta gjordes en översiktlig osteologisk genomgång av materialet, inga mänskliga ben hittades och ytterst få spår av benhantverk.

Majoriteten av ben kommer från boskap och dess köttfattiga delar. Några ”nyfynd” hittades men inget som i grunden förändrar tolkningarna i den ursprungliga rapporten. Ett fynd en tvinnare av brons kan dock vara förhistorisk, från yngre järnålder.

Inledning

En ny genomgång av fynden från undersökningarna vid Hossmo kyrka 2003 har genomförts inför magasinering. Då ingen digital fyndlista identifierats har en sådan upprättats och i samband med detta har vissa fynd utgått och eller kasserats.

Genomförande

I samband med omregistreringen har de gamla fyndnumren använts och i de fall flera fyndkategorier funnits samlade har dessa splittrats, varje fyndkategori har fått ett eget undernummer kopplat till fyndnumret.

En översiktlig osteologisk genomgång har gjorts av benmaterialet i syfte att klargöra om något mänskligt material förekommer och för att se om det i materialet finns spår av benhantverk samt för att skilja brända ben från obrända.

Bland de fynd som utgått och kasserats finns järnföremål som inte konserverats och därför korroderat och fallit samman samt massfynd av typen tegel, rödgods, glas och bruk. Till detta kommer också fynd utan helt klar kontext såsom lösfynd och rensfynd, såtillvida de inte ansetts vara av särskild betydelse, samt recenta fynd.

Fig. 1. Fynd KLM 93:3. Tvinnare av brons.
Foto: DU193_001

Fig. 2. Fynd KLM 94:1. Bältessölja av järn.
Foto: DU193_002

Fig. 3. Fynd KLM 160:2. Beslag av brons.
Foto: DU193_003

Fig. 4. Fynd KLM 181:2. Del av kritpipa.
Foto: DU193_004

Resultat

Resultatet är i form av en fyndlista, se bilaga 1 och ny fynddatabas. Den översiktliga osteologiska genomgången visar att benen huvudsakligen är höriga till tamboskap såsom nötkreatur, häst, svin och får och eller get. Materialet domineras av slaktavfall, dvs. ben från köttfattiga delar; kraniefragment; tänder, käkdelar mm. och olika fot- och tåben. Det förekommer dock en del ben från köttrika delar såsom revben och kotor. Inslaget av vilda djur är litet och utgörs av enstaka benfragment höriga till fågel, fisk och möjligen något småvilt såsom hare eller rådjur. Fågelbenen kan dock komma från tamhöns. Ett mindre antal brända ben har sorterats ut. Ett bearbetat ben, ett förarbete, har identifierats (F174:1). Utöver detta förekommer inget tydligt hantverksspill i benmaterialet.

Bland övriga ”nyfynd” kan nämnas ett par

bronsföremål; en tvinnare (F91:3) och ett runt välvt genombrutet beslag (F160:2). I övrigt finns enstaka dräkt detaljer, bland annat en bältessölja av järn (F94:1). Andra fynd är en del av en kritpipa (F181:2) samt ett antal bottenkällor (F20:1, 20:2(?), 23, 45, 87:2, 97:2, 101, 144:1 och 177) och fragment från blästerugnar (F25:2, 26,29,34:2, 129, 144 och 152:2).

I löptexten i rapporten omnämns en armborstpil, denna har ej återfunnits i fyndmaterialet, inget fyndnummer anges i rapporten och det finns inte omnämnt i den ursprungliga fyndlistan (Wennerström et al 2008). En möjlighet är att den korroderat och fallit sönder och därför inte kunnat identifieras.

Totalt har 107 fyndposter (inklusive undernummer) utgått och kasserats.

Tolkning

”Nyfynden” ger ingen anledning för några större omtolkningar av resultaten som beskrivs i rapporten (Wennerström et al 2008). Tvinnaren av brons (KLM 93:1) kan dock vara av förhistoriskt datum och utgör i så fall ett av få fynd som kan vara av förhistorisk karaktär. I samband med en metalledektering vid undersökningarna av en järnåldersboplats vid Övra Vannborga 1990 (Raä 419, Köping socken, Öland) hittades en tvinnare (KLM 34603:890). Fynden som hittades är daterade till mellan 600-talet e Kr till 1000-talet e Kr. Här klassificerades den som ett vävspännarfäste (Pettersson et al 2008) ett annat fynd (Q26:4) finns i Eketorp (Fallgren 1994: 128 ff, Borg 1998:157), detta är tolkat som medeltida och jämförs med s.k. tvinningsben eller *tinbl bein*. Denna typ av artefakt går också under andra namn såsom påtgaffel, slynggaffel och lucet.

I fyndlistan och i rapporten (Wennerström et al 2008:16) omnämns benfynd som eventuellt kommer från människa. Den översiktliga osteologiska genomgången visar att så inte är fallet. Benmaterialet är till största delen hörigt till tamboskap såsom nötkreatur, häst, får och eller get samt svin och någon hund. Inslag av fisk, fågel och möjligen något småvilt förekommer också. Vidare ger den till handen att majoriteten av benmaterialet kan föras till så kallat

Fig. 5. Fynd KML 34603:890m Övre Vannborga, Köping socken, Öland. Foto: DU193_005

slaktavfall, dvs. ben från köttfattiga delar av djurens kroppar såsom kraniet och de nedre delarna av extremiteterna. Endast ett ben visar spår av bearbetning och det finns inget tydligt hantverksspår.

Fynden av fler bottensköllor och ugnrester förstärker bilden av hantverk i området söder om Hossmo kyrka.

Referenser

- Borg, K. 1998. *Eketorp III. Den medeltida befästningen på Öland. Artefakterna.*
- Fallgren, J-H. 1994. En vedel- och vikingatida grupphusbebyggelse i Övra Wannberg på Öland.
- Petersson, M, Fallgren, J-H, Rydberg, M. 2008. *Övra Vannborg. Arkeologisk undersökning. Övra Vannborga 1:1, Köpings socken, Öland.* Kalmar läns museum, Rapport 2009:4.
- Wennerström, U, Palm, V, Hansson, M. 2008. *Vallgrav vid Hossmo kyrka. Arkeologisk undersökning 2003 samt en fördjupad diskussion om Hossmo som plats under yngre järnåldern – tidig medeltid. Hossmo socken, Kalmar län, Småland.* Kalmar läns Museum, arkeologisk rapport 2008.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 433-11591-02

Kalmar läns museums dnr: 33-988-02

Projektnummer KLM: OBJ 03/10 och 03/20

Uppdragsgivare: Kalmar läns museum

Landskap: Småland

Kommun: Kalmar

Socken: Hossmo

Fastighet: Hossmo 5:1

Fornlämningsnr: Hossmo 157:1

Ekonomisk karta: Hossmo 4G 5f

Personal: Magnus Reuterdahl

Fynd nr: KLM 44061:1-182

Fynd: Fynden förvaras, i väntan på fyndfördelning, i Kalmar läns museums magasin under sitt KLM-nummer. Fynden finns registrerade i en för ändamålet upprättad Microsoft Access® databas.

Analyser: Översiktlig osteologisk genomgång

Dokumentation: All dokumentation förvaras på KLM.

Bilaga 1. Fyndlista

Fyndlista

KLM 44061:1-182

Sm Hossmo sn

Hossmo 5:1

Fornl nr: Hossmo 157:1

Arkeologisk undersökning 2003

F nr	Ruta	Anl	Material	Sakord	Typ	Ant	Vikt(g)
1			Slagg	UTGÅR/Kasseras		1	63,6
2			Järn	UTGÅR/Kasseras		1	14,2
3			Keramik	Rödgoods		1	14,6
4			Keramik	UTGÅR/Kasseras		2	1,2
5			Flinta	Avslag		1	6,5
6			Järn	UTGÅR/Kasseras		2	1,8
7:1			Tegel	UTGÅR/Kasseras		2	68,3
7:2			Keramik	UTGÅR/Kasseras		1	5,5
8:1			Keramik	UTGÅR/Kasseras		2	1,2
8:2			Slagg	UTGÅR/Kasseras		1	0,4
9			Järn	UTGÅR/Kasseras		7	2,1
10			Keramik	UTGÅR/Kasseras		1	2,3
11			Glas	UTGÅR/Kasseras		1	1,3
12			Keramik	UTGÅR/Kasseras		1	5,8
13			Järn	UTGÅR/Kasseras		9	15,5
14:1			Keramik	UTGÅR/Kasseras		1	2,5
14:2			Järn	UTGÅR/Kasseras		2	1,4
15			Järn	UTGÅR/Kasseras		1	2,1
16			Keramik	UTGÅR/Kasseras		1	2,3
17			koks	UTGÅR/Kasseras		1	2,1
18			Järn	UTGÅR/Kasseras		3	8,9
19			Järn	UTGÅR/Kasseras		3	6,3
20:1			Bottenskålla	del av		1	104
20:2			Slagg	Bottenskålla(?)		2	64,4
21			Keramik	Rödgoods		2	8,9
22			Slagg			10	94,3
23			Bottenskålla			1	120
24			Slagg			4	12,8
25:1			Slagg			13	48,1
25:2			Bränd lera	Lerklining		2	99,7
26			Slagg	Sintrad lera		1	3,3
27			Bränd lera	UTGÅR/Kasseras		2	10,8
28			Slagg			3	56
29			Slagg	Bränd lera		3	51,5
30			Slagg			2	19
31			Tegel	UTGÅR/Kasseras		1	8,7
32			Ben	UTGÅR/Kasseras		8	28,6
33			Bränd lera	UTGÅR/Kasseras		2	3,9
34:1			Slagg	UTGÅR/Kasseras		2	34,6
34:2			Bränd lera	UTGÅR/Kasseras		1	21
35			Keramik	UTGÅR/Kasseras		3	10,1
36			Järn	UTGÅR/Kasseras		5	6,5
37			Tegel	UTGÅR/Kasseras		1	2
38			Ben	UTGÅR/Kasseras		7	67,1
39			Slagg	Järnslag(?)		6	31,7
40			Glas			4	0,9
41			Glas	UTGÅR/Kasseras		3	3,8
42			Brons	Hyska		1	0,3
43			Tegel	UTGÅR/Kasseras		3	1

Sida 1 av 5

44	Järn	Nål, tråd, spik	1	1,3	
45	Bottenskålla	del av	1	84,2	
46	Bruk	UTGÅR/Kasseras	4	13,3	
47	Tegel	UTGÅR/Kasseras	7	6,7	
48	Ben	Obränt ben	3	8	
49	Tegel	UTGÅR/Kasseras	2	5,1	
50	Slagg		10	100,	
51	Slagg		9	152,	
52:1	Ben	Obränt ben	3	2,3	
52:2	Slagg		1	1,5	
52:3	Järn	UTGÅR/Kasseras	1	1	
53	Tegel	UTGÅR/Kasseras	1	2,5	
54	Järn	Betsel(?)	1	48,2	
55	Slagg		8	58,8	
56	Tegel	UTGÅR/Kasseras	2	6	
57:1	Slagg		1	6,7	
57:2	Järn	UTGÅR/Kasseras	3	6,7	
58	Ben	Obränt ben	2	6,2	
59	Slagg		10	82,4	
60	Slagg		1	18,2	
61	Bruk	UTGÅR/Kasseras	3	3,6	
62	Glas	UTGÅR/Kasseras	1	0,5	
63	Bruk	UTGÅR/Kasseras	4	14,8	
64	Ben	Obränt ben	6	5,8	
65	Slagg		1	1,6	
66:1	Bruk	UTGÅR/Kasseras	2	7,6	
66:2	Tegel	UTGÅR/Kasseras	2	8	
67	Järn	slagg(?)	1	16,4	
68	Järn	UTGÅR/Kasseras	4	3,6	
69	Tegel	UTGÅR/kasseras	1	1,1	
70	Järn	UTGÅR/Kasseras	6	12,6	
71	Ben	Obränt ben	3	64,2	
72	Slagg		2	52,9	
73	Ben	Obränt ben	1	10,4	
74	Järn	UTGÅR/Kasseras	5	5,6	
75	Bruk	UTGÅR/Kasseras	1	4,1	
76	Flinta	Avslag	1	1	
77	Järn	Ring	1	7,3	
78	Ben	UTGÅR/Kasseras	2	76,6	
79:1	Ben	Obränt ben	2	4,3	
79:2	Järn	UTGÅR/Kasseras	3	5,2	
80:1	Keramik	Äldre rödgods	2	5,7	
80:2	Keramik	Äldre svartgods	3	8,2	
80:3	Flinta	Avslag	1	1,2	
81	Järn	UTGÅR/Kasseras	10	11	
82	Järn	UTGÅR/Kasseras	2	14,9	
83	Sten	Bryne	1	84,2	
84 4	Järn	UTGÅR/Kasseras	7	75,1	
85	Järn	UTGÅR/Kasseras	11	52,8	
86	Järn	UTGÅR/Kasseras	7	67,7	
87:1	6	Järn	Div. föremål	10	22,8
87:2	6	Bottenskålla		1	188,
88	Ben, keramik, glas	UTGÅR/Kasseras	12	204	
89:1	Järn	Div. Föremål	7	44,3	
89:2	Ben	Obränt ben	1	10,5	
89:3	Bly		1	2	
90 2	Järn	UTGÅR/Kasseras	3	38,8	

91:1		Järn	Div. järnföremål	3	45,7
91:2		Ben	Obränt ben	34	182
91:3		Brons	Verktyg	1	3,8
92:1		Järn	UTGÅR/Kasseras	7	12,6
92:2		Ben	Obränt ben	2	5,6
93:1	1	Slagg		3	42,3
93:2	1	Järn	UTGÅR/Kasseras	8	67,1
94:1	1	Järn	Sölja	1	3,5
94:2	1	Hälleflinta	UTGÅR/Kasseras	1	9,5
94:3	1	Järn	UTGÅR/Kasseras	19	76,7
95:1	10	Ben	Obränt ben	3	2,1
95:2	10	Tegel	UTGÅR/Kasseras	1	1,1
96:1		Flinta	Avslag	1	6,2
96:2		Järn	UTGÅR/Kasseras	3	27,5
97:1		Järn	UTGÅR/Kasseras	5	58,4
97:2		Bottenskälla	del av	1	190
98		Slagg	UTGÅR/Kasseras	1	263
99		Sten	UTGÅR/Kasseras	1	-
100		Järn	UTGÅR/Kasseras	19	1197
101:1		Bottenskälla		1	610
101:2		Järn	UTGÅR/kasseras	3	125
102		Bränd lera	UTGÅR/Kasseras	1	1,3
103		Träkol	UTGÅR/Kasseras	8	5,2
104		Järn	UTGÅR/Kasseras	5	2004
105	8	Träkol	UTGÅR/Kasseras	4	1
106		Slagg		4	84,5
107:1		Järn	Nitar/spikar	8	108
107:2		Slagg		3	36
107:3		Flinta	Avslag	1	1,6
108		Slagg	UTGÅR/Kasseras	10	38,8
109		Slagg	UTGÅR/Kasseras	2	43,6
110		Ben	UTGÅR/Kasseras	2	2,7
111:1		Tegel	UTGÅR/Kasseras	17	415
111:2		Keramik	UTGÅR/Kasseras	3	28
111:3		Ben	UTGÅR/Kasseras	1	1,8
111:4		Slagg	UTGÅR/Kasseras	4	48,4
112		Järn	Nit	1	12,4
113		Järn	UTGÅR/kasseras	1	6,5
114		Järn	UTGÅR/kasseras	6	8,1
115		Brons	Bronsmälta	1	20,1
116		Järn	UTGÅR/kasseras	4	11
117		Järn	Verktyg	1	36,8
118		Järn	UTGÅR/kasseras	12	24,2
119		Järn	UTGÅR/Kasseras	4	7,8
120		Järn	UTGÅR/Kasseras	1	2,5
121		Järn	Nål	1	1,5
122		Järn	Nit	1	7,7
123		Keramik	Svartglaserad	1	5,3
124		Bly	Kula	1	15,5
125		Järn	Betsel	1	60,3
126		Järn	UTGÅR/Kasseras	1	3,2
127		Järn	UTGÅR/Kasseras	1	7
128		Slagg		3	12,9
129		Keramik	UTGÅR/Kasseras	2	18,2
130		Järn	Beslag	1	19
131:1	2	Järn	UTGÅR/Kasseras	1	1,5
131:2	2	Bränd lera	UTGÅR/Kasseras	1	1,1

Sida 3 av 5

132		Lera	UTGÅR/Kasseras	3	1,8
133	3	Järn	UTGÅR/Kasseras	1	1,4
134	5	Keramik	Rödgoods	1	4,9
135:1		Järn	Spik	1	5,7
135:2		Keramik	UTGÅR/Kasseras	4	9,4
136:1		Järn	UTGÅR/Kasseras	2	15,3
136:2		Keramik	UTGÅR/Kasseras	2	8,7
136:3		glas	UTGÅR/Kasseras	2	2
137		Järn	Sporre	1	65,6
138				1	37,3
139		Järn	Nit	4	21,1
140	1	Keramik	Skärvor	2	11,7
141:1		Ben	Obränt ben	1	9,7
141:2		Järn		1	19,8
141:3		Glas	UTGÅR/Kasseras	1	2,1
141:4		Keramik	Rödgoods	1	5,5
142		Keramik	Rödgoods	1	0,4
143:1		Järn	Nit	1	10,2
143:2		Slagg		2	22,8
143:3		Ben	Obränt ben	1	2,2
144:1	4	Lera	Lerklining	1	89,1
144:2	4	Järn	Spik	1	4,7
144:3	4	Järn	UTGÅR/Kasseras	4	20,9
145:1		Tegel	UTGÅR/Kasseras	3	40,5
145:2		Glas	UTGÅR/Kasseras	2	13
146		Slagg		1	17,8
147		Slagg		1	18,2
148		Keramik		1	10,1
149		Tegel	UTGÅR/Kasseras	10	7,7
150		Glas	UTGÅR/Kasseras	1	0,2
151		Slagg		1	168,
152:1		Slagg		9	428,
152:2		Ugnsvägg	Inslag av bränd lera	4	100,
153		Ben	Obränt ben	34	59,1
154		Ben	Obränt ben	7	39,8
155		Ben	Obränt ben	133	608,
156:1		Ben	Obränt ben	37	272,
156:2		Järn	UTGÅR/Kasseras	8	16,6
157:1		Ben	Obränt ben	28	181,
157:2		Ben	Bränt ben	1	0,4
157:3		Järn	UTGÅR/Kasseras	1	5,9
158	3	Ben	Obränt ben	7	42,6
159		Ben	Obränt ben	1	2,6
160:1	2	Ben	Obränt ben	60	90,9
160:2	2	Brons	Beslag	1	0,6
160:3	2	Ben	Bränt ben	2	1,7
161		Ben	Obränt ben	10	128
162		Ben	Obränt ben	4	6,2
163	1	Ben	Obränt ben	14	10,1
164:1		Ben	Obränt ben	15	20,6
164:2		Slagg		2	8
165	1	Ben	Obränt ben	6	91
166		Ben	Obränt ben	40	169,
167		Ben	Obränt ben	34	1952
168		Tegel	UTGÅR/Kasseras	42	238,
168		Ben	Obränt ben	37	162,
169		Ben	Obränt ben	13	364,

Sida 4 av 5

170		Ben	Obränt ben	2	24,5
171:1		Ben	Obränt ben	2	39,5
171:2		Järn	UTGÅR/Kasseras	1	5,8
172		Ben	Obränt ben	10	118,
173	6	Ben	Obränt ben	49	117,
174:1		Ben	Benartefakt	1	11,4
174:2		Ben	Obränt ben	15	156,
175:1		Ben	Obränt ben	13	176,
175:2		Flinta	Avslag	1	25,9
175:3		Järn	UTGÅR/Kasseras	16	49
176		Järn	Spik	1	12,2
177		Bottenskölla	del av	1	244,
178		Ben	Obränt ben	8	88,1
179:1		Ben	Obränt ben	29	117,
179:2		Ben	Bränt ben	1	0,1
180		Ben	Obränt ben	9	61,7
181:1		Ben	Obränt ben	1	13,2
181:2		Kritpipa	Piphuvud	1	1,1
182		Järn	Armborstpilspets - saknas	1	-

Adress

Box 104, S-391 21 Kalmar

Telefon

0480-45 13 00

Fax

0480-45 13 65

E-post

info@kalmarlansmuseum.se